

BAYBURT ORTAOKULU 5.SINIF #EVDEKAL ETKİNLİKLERİ 2.HAFTA PROGRAMI
(8 NİSAN – 14 NİSAN)

Sevgili arkadaşlar; okuldan uzak kaldığınız için ne kadar üzgün olduğunuzu biliyoruz. Ama üzülmeyin, çok yakında okulumuza dönüp, eğitim-öğretime devam edeceğiz. O gün gelene kadar lütfen evde kalalım, evde vakit geçirelim, bol bol kitap okuyalım, araştırma yapalım. Sizlerin evde geçirdiği zamanı eğlenceli hale getirmek için 5 haftalık bir program hazırlandı. Her hafta ne yapacağınızı gün gün belirlendi. Sizleri çok seviyoruz, tekrar görüşinceye kadar kendinize dikkat edin, programınız hayırlı olsun, başarılar, iyi eğlenceler ;)

Adem ERTAÇ

8 NİSAN ÇARŞAMBA

- 1) Bu haftaki deneye bayılacaksın. *Oobleck* yapacağız. Ne olduğunu yapınca anlayacaksın. Malzemeleri hemen hazırla. Aşağıya sıraladım;
 - 200 gram mısır nişastası
 - Plastik ya da cam kap
 - 1 su bardağı suHazırsan Başlayalım!
 1. Kabımıza mısır nişastasını koyalım ve hamur kıvamı elde edinceye kadar üzerine azar azar su ilave ederek karıştıralım.
 2. Karışımı yumuşak bir kıvam alıncaya kadar karıştıralım.
 3. *Oobleck* karışımımız hazır.
 4. Avucumuza karışımdan bir miktar alalım ve sıkalım. Avucumuzu serbest bıraktığımızda neler oldu?
 5. Şimdi ise yumruğumuzla hızlı bir şekilde karışıma vuralım? Ne hissettik?
 6. *Oobleck* karışımından bir miktar alıp avucumuzda sıkığımızda başlangıçta katı bir top gibi olduğunu hissederiz. Sıkmayı bıraktığımızda ise top sanki eriyormuş gibi parmaklarımızın arasından akar. Karışıma yumruğumuzla vurduğumuzda ise sanki katı bir yüzeye çarptığımızı hissederiz.
- 2) İkinci hafta için okuyacağın kitabı seç, 7 günde bitirecek şekilde her gün oku. Bugün başla. Özetini çıkarmayı unutma.

9 NİSAN PERŞEMBE

- 1) 2.ünite MORPA etkinliklerini yap.
- 2) Kitabından bugün okuman gereken yeri oku.
- 3) Beş duyu organı ilgili bir belgesel izle, YouTube kanalını kullanabilirsin. İzlediğin belgeselden öğrendiklerini not al ve ailen ile paylaş.

10 NİSAN CUMA

- 1) Fosillerin ne olduğunu araştır ve öğren. Kendi fosilinin resmini çiz, boya, odana as. Öğrendiklerini ailenle paylaşmayı unutma.
- 2) Kitabından bugün okuman gereken yeri oku.

11 NİSAN CUMARTESİ

- 1) KAZANIM TESTLERİNİ çöz.
- 2) Kitabından bugün okuman gereken yeri oku.

12 NİSAN PAZAR

- 1) İbn-i Sina'yı internetten detaylı araştır, not al, hakkında YouTube'dan bir video izle, öğrendiklerini ailen ile paylaş.
- 2) Kitabından bugün okuman gereken yeri oku.

13 NİSAN PAZARTESİ

- 1) BECERİ TEMELLİ 2.Ünite sorularını çöz.
- 2) Kitabından bugün okuman gereken yeri oku.

14 NİSAN SALI

- 1) Kitabını bugün bitirmen gerekiyor bitir ve filme geç ☺
- 2) BUGÜN FİLM GÜNÜ. Ailen ile beraber izleyebileceğin bir film seç, mısır patlat, iyi seyirler ;)

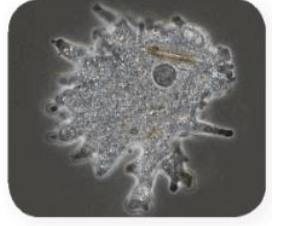
2.ÜNİTE MORPA ETKİNLİKLERİ

Aşağıda verilen canlıları bulundukları gruba eşleştiriniz.

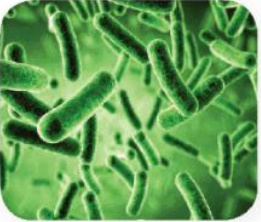
BİTKİLER

HAYVANLAR

MANTARLAR

MİKROSKOBİK
CANLILAR

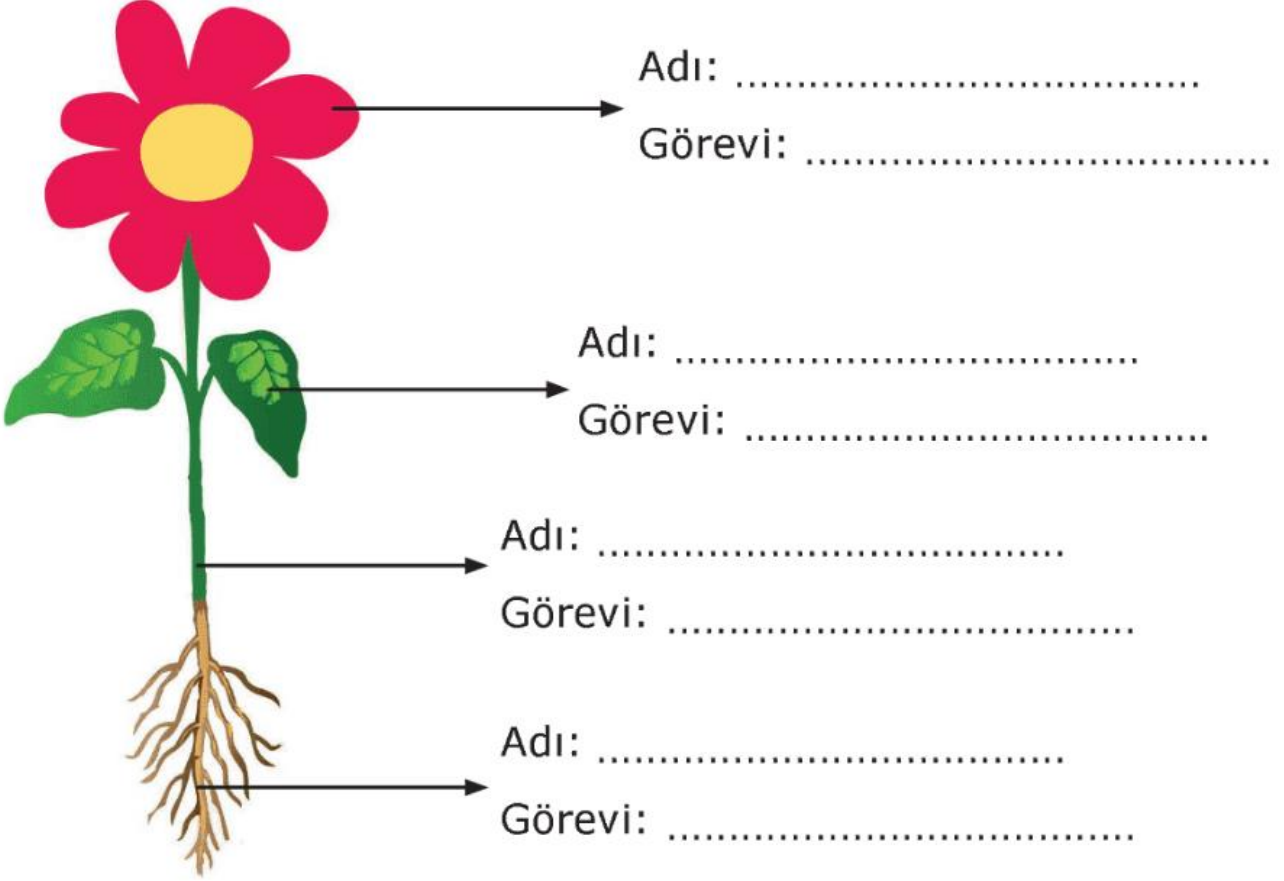

Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların başındaki kutucuğa "D" harfi, yanlış olanların başındaki kutucuğa "Y" harfi yazınız.

- ☐ Canlıların benzer özelliklerine göre gruplandırılmasına sınıflandırma denir.
- ☐ Canlılar sınıflandırılırken canlıların yaşadığı yerler dikkate alınır.
- ☐ Canlıların sınıflandırılması, canlıların incelenmesini kolaylaştırır.
- ☐ Canlılar, bitkiler ve hayvanlar olmak üzere iki grupta incelenir.
- ☐ Bütün canlılar aynı özelliktedir.
- ☐ Gruplandırma sırasında canlıların yapıları ile hareket, beslenme ve üreme şekilleri gibi özellikleri dikkate alınır.

GÖRSELDEKİ ÇİÇEKLİ BİTKİNİN KISIMLARININ ADLARINI VE GÖREVLERİNİ YAZINIZ.

Aşağıda verilen özelliklerin bitkinin hangi bölümüne ait olduğunu cümlelerin sonundaki boşluklara yazınız.

- Bitkinin üreme organlarını taşıyan bölümüdür.
- Bitkinin besin üretmesini sağlayan bölümüdür.
- Bitkinin toprak altında kalan bölümüdür.
- Bitkinin dik durmasını sağlar.
- Bitkinin terleme yapan bölümüdür.
- Farklı renkte ve özelliklerde olabilir.
- Köklerden gelen su ve mineralleri diğer bölümlere taşır.
- Bitkiyi toprağa bağlar.
- Renkleri ve yaydıkları koku ile böcekleri çeker.
- Bitkinin topraktan su ve mineralleri almasını sağlar.

Aşağıda bitkileri türüne göre gruplayıp önlerindeki numarayı uygun kutucuğa yazınız.

1

Buğday

2

Kara yosunu

3

Elma

4

At kuyruğu

5

Lale

6

Kibrit otu

ÇİÇEKLİ BİTKİLER

ÇİÇEKSİZ BİTKİLER

Aşağıda verilen özelliklerin hangi çeşit bitki grubuna ait olduğuna karar vererek cümlelerin sonundaki boşluğa "çiçekli bitki" veya "çiçeksiz bitki" yazınız.

- ★ Tohumları yoktur.
- ★ Kök, gövde, yaprak ve çiçekten oluşur.
- ★ Gelişmiş bitkilerdir.
- ★ Genellikle nemli ortamlarda yaşar.
- ★ Leylak, ladin, orkide örnek verilebilir.
- ★ Üreme organları çiçektir.

Aşağıdaki şemada boş bırakılan yerleri uygun şekilde doldurunuz.

Hayvanlar

Omurgasız Hayvanlar

örnektir

..... Balıklar Sürüngenler

örnektir örnektir örnektir örnektir örnektir

Koyun Kurbağa Kartal

Aşağıda verilen hayvanların omurgalı veya omurgasız olduklarına karar vererek uygun kutucuğu işaretleyiniz.

Hayvanlar	Omurgalı Hayvan	Omurgasız Hayvan
Yılan		
Sinek		
Karınca		
Baykuş		
Yengeç		
Kaplumbağa		
Kurbağa		
Ahtapot		
Yarasa		
Akrep		

Aşağıdaki hayvanlar ile ilgili verilen soruları yanıtlayınız.

- 1 Hangileri memelidir?
.....
- 2 Hangileri yumurta ile çoğalır?
.....
- 3 Hangilerinde yavru bakımı vardır?
.....
- 4 Hangileri yavrularını süt ile besler?
.....
- 5 Hangisi iki yaşamlı canlıdır?
.....
- 6 Hangi canlılar akciğer solunumu yapar?
.....
- 7 Hangi canlılar solungaç solunumu yapar?
.....
- 8 Hangileri doğurarak çoğalır?
.....
- 9 Hangilerinin vücudu sert ve kuru pullarla kaplıdır?
.....
- 10 Hangi canlıların vücutları kıllarla kaplıdır?
.....

Aşağıda verilen hayvanların hangi grupta olduklarına karar vererek adlarını uygun boşluklara yazınız.

Yunus

Papağan

Yılan

Şahin

Semender

Köpek balığı

Kedi

Kertenkele

Akbaba

Deve

Kurbağa

Penguen

Balina

Sazan

Hindi

Yarasa

Kaplumbağa

Vatoz

Timsah

Hamsi

Memeliler :

Balıklar :

Kuşlar :

Sürüngenler :

Kurbağalar :

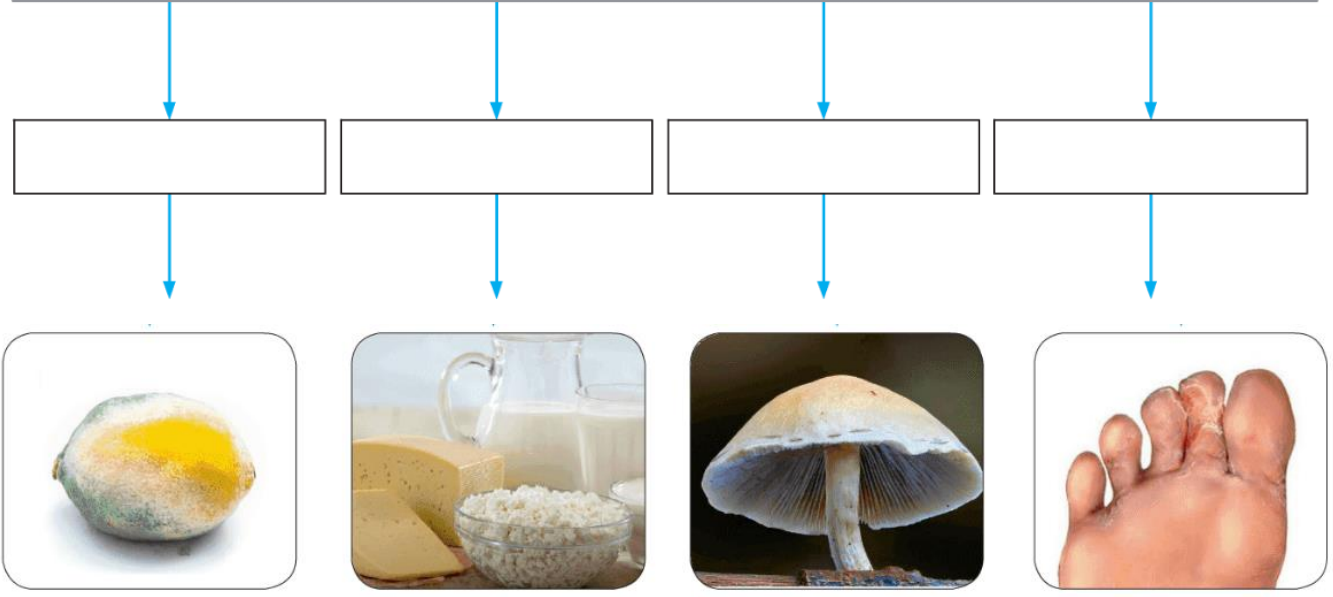
Aşağıda verilen bilgileri uygun sözcüklerle tamamlayınız.

- ★ yavrularını süt ile besler.
- ★ Balıklar solunumu yapar.
- ★ Sürüngenler ile çoğalır.
- ★ Yunus ve fok sınıfında yer alır.
- ★ Kuşlar solunumu yapar.
- ★sınıfındaki hayvanlar hem suda hem de karada yaşar.
- ★ Kuşların vücutları kaplıdır.
- ★ Kurbağalar ile çoğalır.

Şemadaki boşlukları uygun kavramlarla doldurunuz.

Mantarlar

Aşağıda verilen bilgileri uygun mantar çeşidi ile eşleştiriniz.

Kültür mantarı olarak adlandırılan türleri vardır.

Küf mantarı

Besinlerin küflenmesine neden olur.

Şapkalı mantar

Üzümünden sirke yapılmasında rol oynar.

Hastalık yapan mantarlar

Saçkıran hastalığına neden olur.

Maya mantarı

Üretiminde mantarlardan yararlanan besinleri belirleyerek işaretleyiniz.

Sirke

☐

Peynir

☐

Meyve suyu

☐

Kabarmış hamur

☐

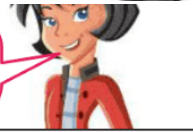
Salça

☐

Yoğurt

☐

Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların başındaki kutucuğa "D" harfi, yanlış olanların başındaki kutucuğa "Y" harfi yazınız.

☐ Şapkalı mantarların çiçek ve yaprakları vardır.

☐ Bebeklerin ağızlarında görülen pamukçuk hastalığına mantarlar neden olur.

☐ Peynirin küflenmesine neden olan mantar çeşidi küf mantarlarıdır.

☐ Şapkalı mantarların bazı türleri zehirlidir.

☐ Maya mantarları mikroskopik canlılardır.

☐ Mantarlar fotosentez yaparak kendi besinlerini üretir.

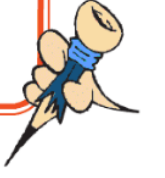
☐ Sütten yoğurt yapılmasında maya mantarları rol oynar.

☐ Bir antibiyotik olan penisilinin ilk kez yapımında küf mantarları kullanılmıştır.

☐ Kültür mantarları, zehirsiz şapkalı mantar türüdür.

☐ Bazı besinlerin üzerinde oluşan yeşil-beyaz pamuksu yapı maya mantarıdır.

Aşağıda verilen olaylar mikroskopik canlıların yararlarına örnek ise cümlenin başındaki kutucuğa "😊" sembolü, zararlarına örnek ise "☹️" sembolünü çizersiniz.

☐

Üzümünden sirke yapılmasını sağlamaları

☐

Limonun küflenmesine neden olmaları

☐

Elmanın çürümesine neden olmaları

☐

Bağırsakta B ve K vitaminleri üretilmesini sağlamaları

☐

Verem ve zatürre gibi bulaşıcı hastalıklara neden olmaları

☐

Hamurun kabarmasını sağlamaları

☐

Dişlerin çürümesine neden olmaları

☐

Bitki ve hayvan atıklarını çürüterek toprağa karışmasını sağlamaları

Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların başındaki kutucuğa "D" harfi, yanlış olanların başındaki kutucuğa "Y" harfi yazınız.

☐

Mikroskopik canlılar yalnızca kirli ortamlarda bulunur.

☐

Mikroskopik canlıların hem yararları hem de zararları vardır.

☐

Mikroskopik canlılar çıplak gözle incelenebilir.

☐

Mikroskopik canlılar besinlerin bozulmasına neden olur.

☐

İnsan vücudunda mikroskopik canlı bulunmaz.

☐

Bazı mikroskopik canlılar antibiyotik üretiminde kullanılır.

☐

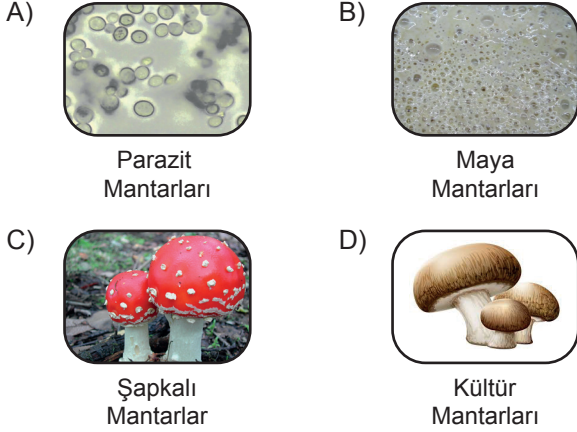
Bakteriler en basit mikroskopik canlılardır.

☐

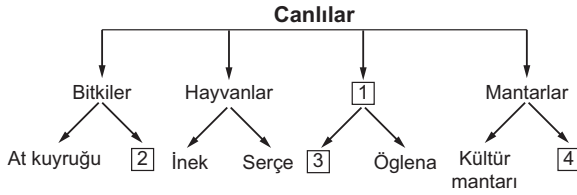
Mikroskopik canlılar hareket, solunum, üreme, beslenme gibi yaşamsal olayları gerçekleştirir.

Canlıları Tanıyalım

1. Aşağıdaki mantar türlerinden hangisi insan, hayvan ve bitkilerin üzerinde yaşayarak bazı hastalıklara neden olur?

2. Aşağıdaki şemada canlılar sınıflandırılarak her gruba ikişer örnek verilmiştir.

Şemada boş bırakılan ve numaralandırılmış 1, 2, 3, 4 ile gösterilen yerlere hangi seçenekteki canlılar yazılmalıdır?

1	2	3	4
A) Mikroskopik canlılar	Su yosunu	Maya mantarları	Tırtıl
B) Omurgalılar	Mikroskopik canlılar	Amip	Şapkali mantar
C) Mikroskopik canlılar	İspanak	Terliksi hayvan	Maya mantarı
D) Parazitler	Elma	Fare	Bakteri

3. • Doğurarak çoğalır.
• Omurgalı hayvandır.
• En büyük memeli olarak bilinir.

Verilen özellikler, aşağıdaki canlılardan hangisine aittir?

- A) Ahtapot
B) Deve kuşu
C) Fil
D) Mavi balina

4. Mikroskopik canlılar ile ilgili,

- I. Yalnızca canlı ortamlarda yaşayabilirler.
II. Hastalıkların oluşmasına neden olabilirler.
III. Bazı türleri sütün mayalanıp peynir ve yoğurda dönüşmesinde rol oynarlar.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I.
B) I ve II.
C) II ve III.
D) I, II ve III.

5. Aşağıdaki metin TÜBİTAK Bilim Genç sitesinden derlenmiştir.

MERCANLAR

Mercanları tanımayan biri, onları gördüğünde ya büyük bir kaya ya da bir su altı bitkisi zanneder. Ancak mercanlar, ne bir kaya ne de bir bitkidir. Mercanlar gerçekte birer hayvandır. Sarı, kırmızı, yeşil gibi parlak renkleri, avlarını kendilerine çekebilmelerini kolaylaştırır. Maalesef günümüzde bu güzel canlıların yaşamları tehlike altındadır.

Bu metinde bahsedilen mercanlarla ilgili,

- I. Günümüzde nesilleri tamamen tükenmiştir.
II. Hayvanlar sınıfında yer alırlar.
III. Parlak renkleri av bulmalarını kolaylaştırır.

ifadelerinden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I.
B) Yalnız III.
C) I ve II.
D) II ve III.

6.

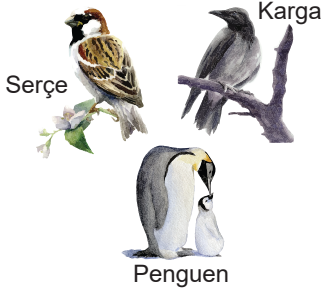
- Omurgasız bir hayvanım.
- Vücudumun dışında sert bir kabuğum var.
- Yumurta ile çoğalırım.

Yukarıda kendisi hakkında bilgi veren canlı türü, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kurbağa
B) Kara salyangozu
C) Solucan
D) Timsah

Canlıları Tanıyalım

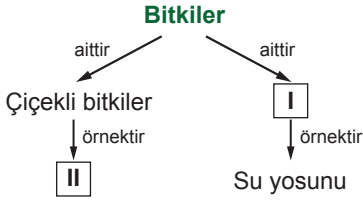
7.

Yukarıda verilen canlılar incelendiğinde hangi ortak özelliğe ulaşılabilir?

- A) Uçabilme B) Doğurarak çoğalma
C) Besin üretme D) Omurgaya sahip olma

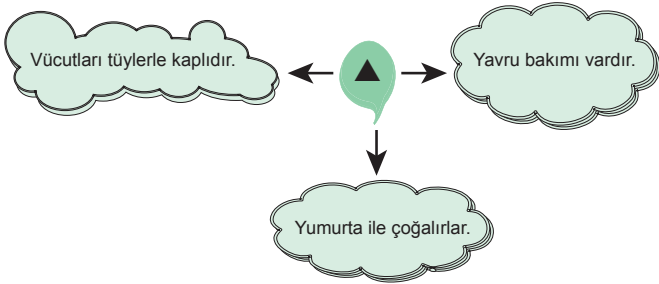
8.

Verilen şemada I ve II ile numaralandırılmış yerlere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

I	II
A) Çiçeksiz bitkiler	Elma
B) Çiçeksiz bitkiler	Eğrelti otu
C) Çiçekli bitkiler	Kara yosunu
D) Yapraklı bitkiler	Gül

9.

Şekildeki ▲ ile gösterilen yere hangi omurgalı hayvan grubu yazılmalıdır?

- A) Kurbağalar B) Balıklar
C) Sürüngenler D) Kuşlar

10. Oda sıcaklığında açıkta bırakılan yiyeceklerin çok kısa sürede tat ve kokularının değişerek bozulduğu gözlenmiştir.

Bu duruma sebep olan canlılar, hangi canlı sınıfına ait olabilir?

- A) Bitkiler
B) Hayvanlar
C) Mikroskopik canlılar
D) Şapkalı mantarlar

11.

Özellikler Canlı	Besin üretebiliyor mu?	Doğurarak çoğalıyor mu?	Çiçeği var mı?
I	✓	x	x
II	x	✓	x

Verilen tabloya göre I ve II ile gösterilen canlılar hangileri olabilir?

	I	II
A)	Atkuyruğu	Yarasa
B)	Leylak	Kurbağa
C)	Eğrelti otu	Baykuş
D)	Menekşe	Serçe

12.

	İfadeler	D / Y
I	Şapkalı mantarların bazıları yiyecek olarak kullanılabilir.	
II	Mantarlar ılık ve karanlık ortamları sever.	
III	Mantarların hepsi gözle görülebilir.	
IV	Maya mantarları çoğalırken gaz kabarcıkları çıkarır.	

Yukarıda verilen ifadelerin yanındaki kutucuklara doğru ise "D" yanlış ise "Y" olduğu belirtildiğinde yukarıdan aşağıya hangi sıralama elde edilir?

- A)

D
Y
Y
D

 B)

D
D
Y
D

 C)

D
Y
D
Y

 D)

D
Y
D
Y

2. Ünite: Canlılar Dünyası

1. Hijyenik olmanın besinler üzerindeki etkisini araştırmak isteyen bir öğrencinin yaptığı deneye ilişkin işlemler aşağıda verilmiştir.

- Akşama kadar hiç yıkamadığı elleriyle bir limona dokunuyor ve poşete koyarak hava almayacak şekilde ağzını bağlıyor.
- Ardından ellerini güzelce sabunlayıp yıkadıktan sonra bir limona daha dokunuyor ve onu da poşete koyarak hava almayacak şekilde ağzını bağlıyor.
- Her ikisini de 10 gün aynı ortamda bekletiyor.

Kirli elle dokunulan limon

Temiz elle dokunulan limon

Limonların son durumları şekildeki gibi olduğuna göre bu deneyden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Ellerimizi düzenli olarak yıkarsak hiçbir zaman hasta olmayız.
- B) Ellerimizde hastalıklara neden olabilecek mikroskopik canlılar bulunur.
- C) Ellerimizi yıkamadığımızda başkalarına hastalık bulaştırma riskini artırmış oluruz.
- D) Düzenli olarak ellerimizi yıkamak elimizde mikroskopik canlıların çoğalmasına engel olur.

2. *Besi yeri: Herhangi bir mikroskopik canlının yetiştirilebilmesi için gerekli besin ve ortamdır.*

Günümüzde bazı bilim insanları mikroskopik canlılar üzerinde araştırma yaparken mikroskopik canlılarla resim yapılabileceğini fark etmiş, bu yöntem hızla yayılmıştır. Bu yöntemde tuval olarak besi yeri, boya olaraksa bakteriler ve mantarlar kullanılmaktadır. Bu canlılar besi yeri üzerine kürdan vb. ile sürülmektedir. Mikroskopik canlılar çoğaldığında ise besi yerinde aşağıdaki resimler ortaya çıkmaktadır.

Verilen bilgilere göre mikroskopik canlılar ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Mikroskopik canlılar çoğalabildiklerine göre canlılık özelliği göstermektedir.
- B) Mikroskopik canlıların çoğalması için ortamda besin bulunması gerekir.
- C) Bakteri ve mantarlar bazı mikroskopik canlı çeşitlerindendir.
- D) Bütün mikroskopik canlılar, çıplak gözle gözlemlenebilir.

2. Ünite: Canlılar Dünyası

3. “Vampir kelebek (*Ricania simulans*)” olarak bilinen bir kelebek türü Doğu Karadeniz Bölgesi’ni yaz aylarında tehdit etmektedir. Bu tür, kışın yumurta içindeki uzun bir uyku durumundan sonra Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında yumurtadan çıkar. Şekil I ve Şekil II’deki süreçlerden geçen bu canlı, bitkilerin yumuşak kısımlarından su emerek bitkiyi kurutur. Bu tür, bölgede 2000’li yıllardan sonra görülmeye başlamış ve hızla yayılmaya devam etmiştir.

Şekil I

Şekil II

Bu tür ile mücadele için yapılan deneysel çalışmalardan,

- I. Laboratuvar ortamında türü tamamen ortadan kaldıracak maddeler tespit etme
- II. Türü kontrol altına alabilecek kimyasallardan bitki örtüsüne ve diğer canlılara zarar vermeyecek olanını kullanma
- III. Bölgede bu türün beslendiği tüm bitkileri ortadan kaldırma

hangileri bölgede canlı yaşam dengesini bozmadan çözüm aramaya yöneliktir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III.

4.

Kabin memurunu çeçe sineği ısırıldı memur uyku hastalığına yakalandı.

Uçakta görevli bir kabin memuru Afrika’dan Türkiye’ye döndükten bir süre sonra rahatsızlanarak hastaneye başvurdu. Yapılan incelemeler sonucunda memurun Afrika seyahati sırasında çeçe sineği tarafından ısırıldığı ve uyku hastalığına yakalandığı anlaşıldı. Hastalığa çare olan ilacın Türkiye’ye getirilmesiyle sağlığına kavuştu.

Gazete haberinde verilen çeçe sineği, ilk bakışta karasineğe benzeyen, küçük ama çok zararlı bir sinektir. Daha çok hayvanların üzerinde yaşayan ve kanla beslenen bu sinek uyku hastalığının taşıyıcısıdır.

Verilen bilgilerden hareketle aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Canlılar sınıflandırılırken hastalık yapma durumları göz önünde bulundurulur.
- B) Omurgasız hayvanlar mikroskobik canlıların yayılmasına sebep olabilirler.
- C) Mikroskobik canlıların sebep olduğu bazı hastalıkların tedavisi mümkündür.
- D) Mikroskobik canlılar bir süre bulunduğu canlıda kendini belli etmeden yaşayabilir.

2. Ünite: Canlılar Dünyası

5. Zeynep, incelemek için papatya, atkuyruğu ve eğrelti otu getirmiştir.

Papatya

Atkuyruğu

Eğrelti otu

Bitkileri inceledikten sonra bitkilerin bölümlerine ait tabloyu tahtaya çizerek doğru olarak doldurmuştur.

Buna göre aşağıdaki tablolardan hangisi Zeynep'e aittir?

A)

	kök	gövde	yaprak	çiçek
Papatya	×	×		
Eğrelti otu	×	×	×	×
Atkuyruğu		×		×

B)

	kök	gövde	yaprak	çiçek
Papatya	×	×		×
Eğrelti otu	×		×	×
Atkuyruğu	×		×	×

C)

	kök	gövde	yaprak	çiçek
Papatya	×	×	×	×
Eğrelti otu	×	×	×	
Atkuyruğu	×	×	×	

D)

	kök	gövde	yaprak	çiçek
Papatya	×			
Eğrelti otu		×	×	×
Atkuyruğu	×		×	

6. Hayvan ve mantarların farklı türlerinin bazı özellikler bakımından karşılaştırılmasına ilişkin tablolar aşağıda verilmiştir.

Canlılar Özellikler	Hayvanlar	
	K	L
Kendi besinini üretebilme	–	–
Omurgaya sahip olma	+	–
Suda yaşayabilme	+	+

Canlılar Özellikler	Mantarlar	
	M	N
Besin olarak kullanılabilme	+	–
Hastalık yapabilme	–	+
Kendi besinini üretebilme	–	–

Tablolardaki verilere göre,

- I. Aynı gruptaki canlılar farklı özellikler gösterebilir.
- II. Aynı özelliğe sahip tüm canlılar aynı gruptadır.
- III. Farklı gruptaki canlılar benzer özellikler gösterebilir.

yargılarından hangileri doğrudur?

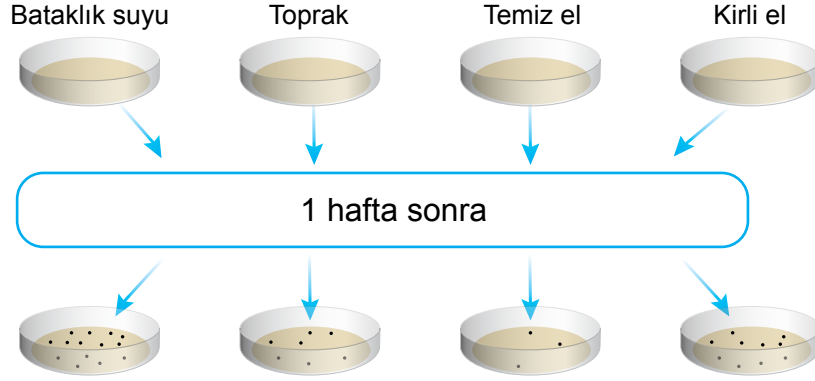
- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III. D) I, II ve III.

2. Ünite: Canlılar Dünyası

7. Besi yeri: Herhangi bir mikroorganizmanın yetiştirilebilmesi için gerekli besin ve ortamdır.

Mikroskopik canlılar hakkında bilgi edinmek için aşağıdaki düzenek oluşturuluyor.

Dört adet besin yerinin her birine çubuk yardımıyla; bataklık suyu, toprak, temiz el ve kirli elden alınan örnekler eklenip kapakları kapatılıyor ve 1 hafta bekletiliyor.

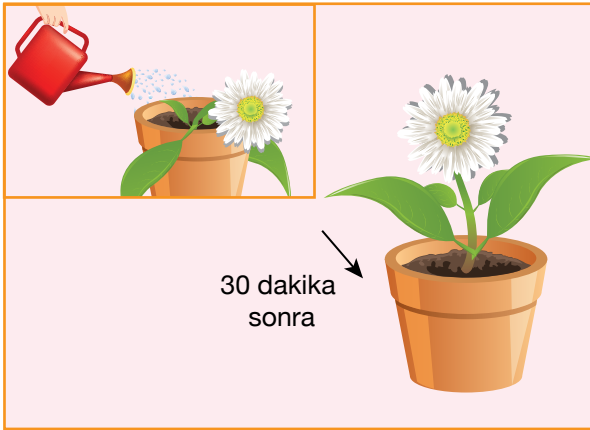
Yapılan bu deneyden mikroskopik canlılar ile ilgili,

- I. Uygun koşullarda sayıca artabilirler.
- II. Farklı ortamlarda yaşama şansı bulabilirler.
- III. Farklı ortamlarda üreme hızları aynıdır.

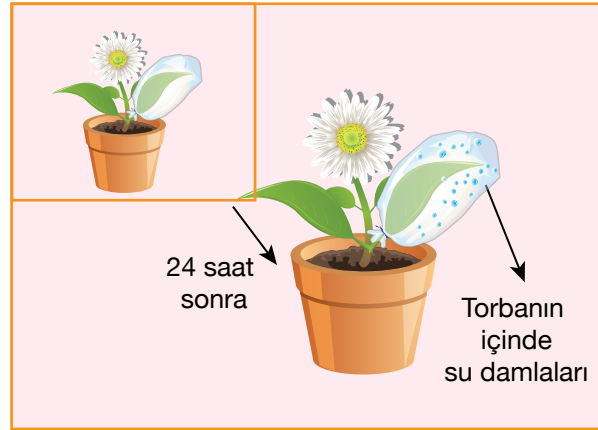
çıkartımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II. B) II ve III. C) II ve III. D) I, II ve III.

8. Bir öğrenci bitkileri incelemek için yaptığı deneylerdeki gözlemleri aşağıdaki gibi göstermiştir.

I. Deney

II. Deney

Öğrenci yaptığı bu deneyler sonunda bitkilerle ilgili aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Aldığı suyu her yerine iletirler.
- B) Terlemeyi yaprakları ile yaparlar.
- C) İhtiyacı olan suyu kökleriyle alırlar.
- D) Bulundukları kapalı alanda su üretirler.

2. Ünite: Canlılar Dünyası

9. Bir öğrenci bazı canlılar ile ilgili yaptığı gözlem ve araştırma sonuçlarını aşağıdaki tabloda göstermiştir.

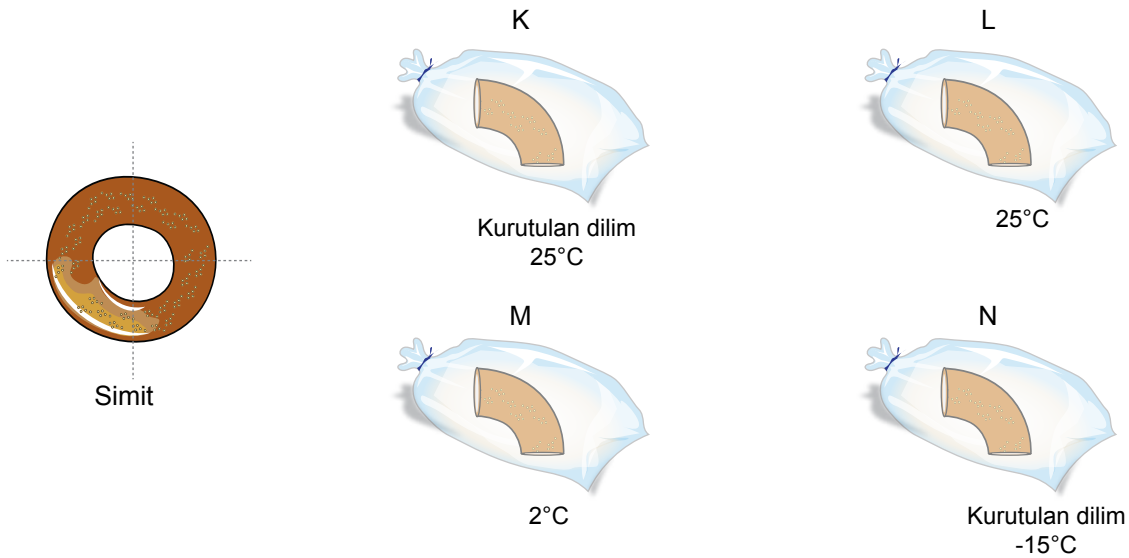
Canlılar	Omurga Durumu	Beslenme	Üreme	Yavru Bakımı	Başkalaşım	Sınıflandırmadaki Yeri
Güvercin	Var	Et, Yem	Yumurta	Var	Yok	Omurgalı/Kuş
Kartal	Var	Et	Yumurta	Var	Yok	Omurgalı/Kuş
Tırtıl	Yok	Ot, Çiçek Özüt	Yumurta	Yok	Var	Omurgasız/Böcek
Yarasa	Var	Et	Doğum	Var	Yok	Omurgalı/Memeli
Penguen	Var	Et	Yumurta	Var	Yok	Omurgalı/Kuş
Kelebek	Yok	Ot, Çiçek Özüt	Yumurta	Yok	Var	Omurgasız/Böcek

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Canlılar sınıflandırılırken benzer ve farklı özellikleri dikkate alınır.
- B) Başkalaşım geçirdikten sonra canlıların sınıflandırmadaki yeri değişir.
- C) Canlılar sınıflandırmada farklı yerlerde olsalar da benzer özellikleri vardır.
- D) Birden fazla kriterin kullanılması canlıların sınıflandırılmasında isabetli karar vermeyi artırır.

10. Mantarlar çoğalmak için nemli ve sıcak ortamlara ihtiyaç duyarlar.

Bir simit birkaç dakika dışarıda bekletildikten sonra dört eşit parçaya bölünüyor. Parçalardan ikisi kurutulmak suretiyle her bir parça hava almayacak şekilde poşetle kapatılıyor ve farklı sıcaklıklarda bekletiliyor.

Yapılan deneyde hangi simitteki küflenmenin en az olması beklenir?

- A) K
- B) L
- C) M
- D) N

2. Ünite: Canlılar Dünyası

11. Aşağıda mikroskobik canlıların neden olduğu bazı olaylar verilmektedir.

1. Ayaklarda yara oluşumu

2. Sütten yoğurt oluşumu

3. Turşu yapılması

4. Limonun küflenmesi

Bu olaylarla ilgili olarak,

- I. Mikroskobik canlılar sadece kirli ortamlarda üreyebilirler.
- II. 1 ve 4. olaylarda yer alan mikroskobik canlılar her zaman zararlıdır.
- III. 2 ve 3. olaylar mikroskobik canlıların yararlı yönlerinin de olduğunu birer kanıttır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II. B) Yalnız III. C) I ve III. D) I, II ve III.

12. Geç kalmış hafif don olayları yalnız ürüne zarar verdiği hâlde, bitkilerin erken uyanmalarının arkasından gelen şiddetli don olayları çiçekleri veya tomurcukları yaktıkları gibi, ağaçların ince hatta kalın dallarına da zarar verir.

İznik Ovasını Don Vurdu

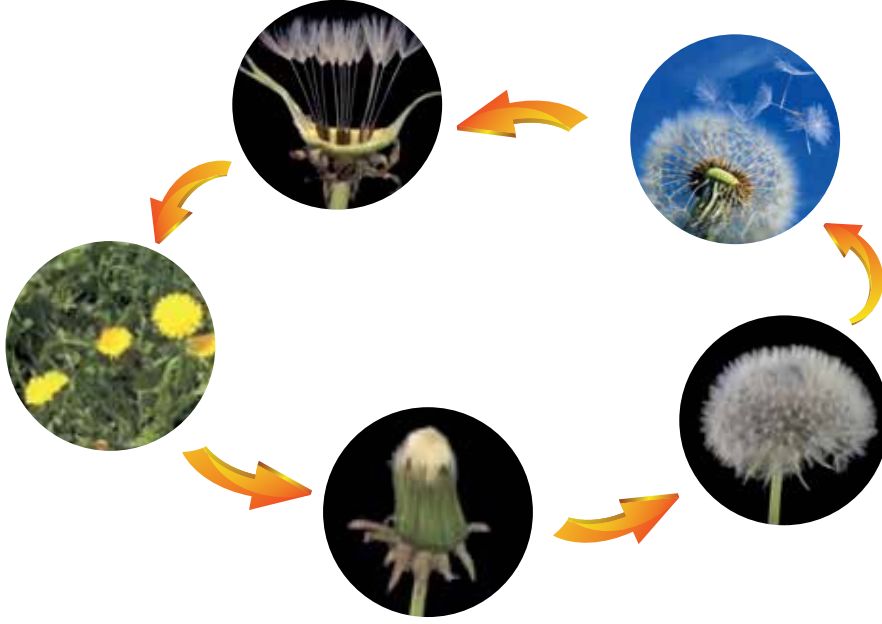
"Bursa'nın İznik ilçesinde meyve bahçelerini don vurdu. 23 Mart Cumartesi gecesi ve 26 Mart Salı sabahı bölgede yaşanan hafif ve orta kuvvetli don sebebiyle erken çiçek açan meyve bahçelerinin ilkbaharda oluşan geç don olaylarından etkilendiği ve çiçeklerin zarar gördüğü tespit edildi."

Yukarıda verilen habere göre çiçekleri don olaylarından zarar görmüş meyve ağaçlarında aşağıdakilerden hangisinin görülmesi beklenmez?

- A) Solunum B) Besin üretimi
C) Tohum ve meyve oluşumu D) Topraktan su ve mineral alma

2. Ünite: Canlılar Dünyası

13. Aşağıda karahindiba bitkisinin gelişim aşamaları gösterilmiştir.

Karahindiba bitkisiyle ilgili,

- I. Çiçekli bir bitkidir.
- II. Elma ağacı ile aynı sınıfta yer alır.
- III. Rüzgâr, üreme şansını artırır.

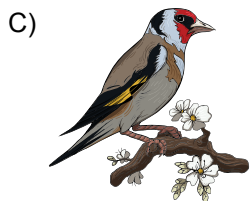
yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III. D) I, II ve III.

14. Bir canlıya ait özellikler şunlardır:

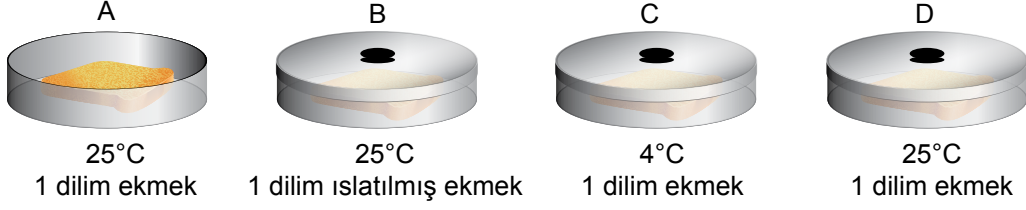
- Çok hücrelidir.
- Besinlerini dışarıdan hazır olarak alır.
- Omurgaya sahiptir.
- Vücutları tüyle kaplıdır.

Bu özelliklere uygun canlı aşağıdakilerden hangisidir?

2. Ünite: Canlılar Dünyası

15. Ayşe evdeki ekmeğin bazen hızlıca küflendiğini, bazen ise küflenmediğini gözlemliyor. Bunun üzerine “Ortam koşulları küflenmeye etki eder.” hipotezini test etmek için aşağıdaki deney düzeneklerini hazırlıyor.

Yapılan deney sonunda B ve D kaplarındaki ekmekler küflenirken, A ve C kaplarındaki ekmeklerde küflenme gözlenmiyor.

Bu deney sonucuna göre,

- I. Küf mantarlarının sıcak ve nemli ortamlarda üreme hızları daha yüksektir.
- II. Ekmeğin küflenmesine mikroskobik canlılar neden olmuştur.
- III. Besinler küflenmeye karşı kuru veya serin yerde saklanmalıdır.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve III. C) II ve III. D) I, II ve III.

16.

Balın Son Kullanma Tarihi Geçer mi?

Balın en eski örneklerinden bazıları eski Mısır mezarlarında bulundu. Bulunan bal hâlâ yenilebilir durumdaydı. Bu da akıllara balın neden bozulmadığı sorusunu getirdi. Bunun nedeni balın çok az su içermesidir. Mikroskobik canlıların gelişebilmesi için belli bir düzeyde su gerekmektedir. Buna bir maddenin su etkinliği ismi verilir. %17 su içeren balın su etkinliği 0,6'dır. Oysa bu değerin bakterilerin yaşaması için 0,91; mantarların yaşaması için ise 0,7 olması gerekmektedir.

Bu parçadan hareketle,

- I. Bakteriler her yerde, her koşulda yaşayabilirler.
- II. Balın içerisine sonradan su katılırsa balın bir süre sonra bozulması beklenir.
- III. Bakterilerin yaşaması için gerekli su miktarı mantarların yaşaması için gerekenden daha fazladır.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III

2. Ünite: Canlılar Dünyası

17. Ailesiyle bir haftalık tatilde kamp yapan Burak, yanlarına aldıkları besinlerde gözlenen değişimleri bir tabloya kaydetmiştir.

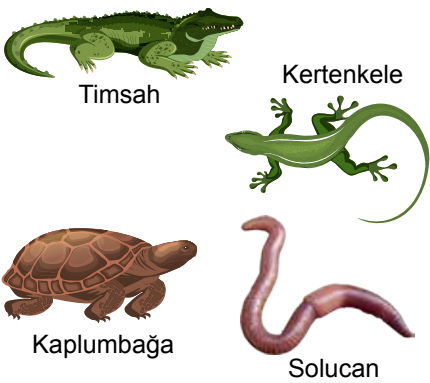
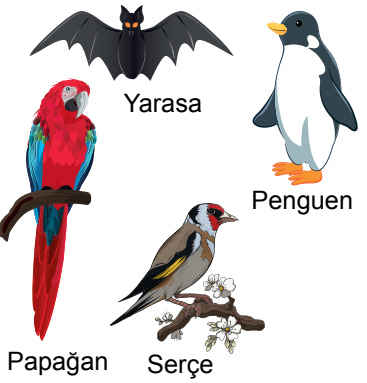
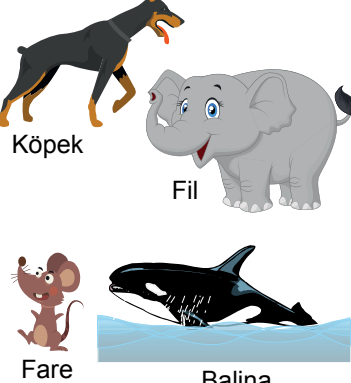
Gün	Peksimet (Kuru ekmek)	Ekmek	Günlük süt	Pastörize süt (Açılmış)
1. Gün	-	-	Bozuldu	-
3. Gün	-	-		-
5. Gün	-	Küflendi		-
7. Gün	-			Bozuldu

"-" : Değişim yok

Tabloda verilen bilgilere göre aşağıda yapılan çıkarımlardan hangisi yanlıştır?

- A) Küf mantarları nemli ortamda daha kolay çoğalır.
B) Pastörize işlemi mikroskobik canlıların çoğalmasını önlemiştir.
C) Ekmeğin küflenip, sütün bozulmasının sebebi mikroskobik canlılardır.
D) Gıdalar mikroskobik canlıların etkilerine karşı kurutularak uzun süre saklanabilir.

18. Üç farklı canlı grubu ile ilgili oluşturulan poster aşağıdaki gibidir.

 Timsah Kertenkele Kaplumbağa Solucan	 Yarasa Papağan Penguen Serçe	 Köpek Fil Fare Balina
★ - Akciğer solunumu yaparlar. - Omurgalıdır. - Vücutları sert pullarla kaplıdır.	● - Vücutları tüyle kaplıdır. - Yumurtayla çoğalırlar. - Yavru bakımı yaparlar.	▲ - Omurgaları bulunur. - Doğurarak çoğalırlar. - Yavrularını sütle beslerler.

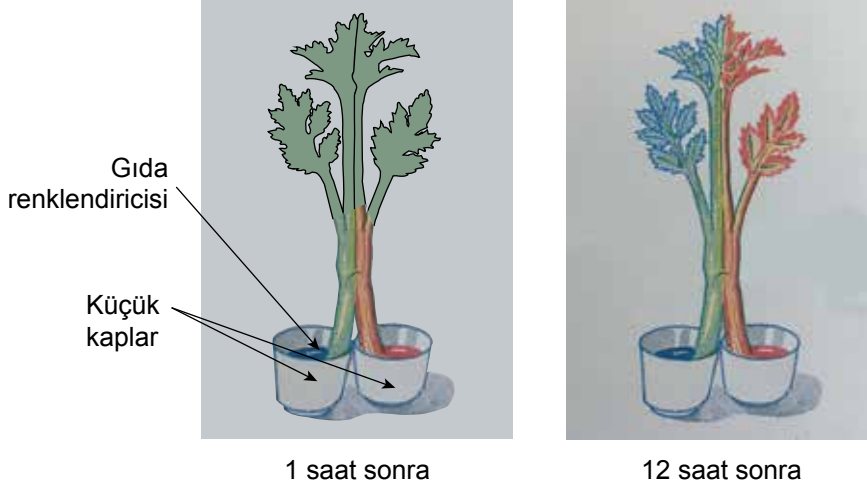
Buna göre posterde yapılan hataların düzeltilebilmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

- A) ●'taki yarasa, ▲'e aktarılmalıdır ve ★'da solucan yer almamalıdır.
B) ▲'deki farenin vücut boyutu küçük olduğundan ★'a alınmalıdır.
C) ▲'de bulunan balina balık olduğu için gruptan çıkarılmalıdır.
D) ●'taki penguen uçmadığı için gruptan çıkarılmalıdır.

2. Ünite: Canlılar Dünyası

19. Bir öğrenci yaptığı etkinliğin aşamalarını aşağıdaki gibi sıralamıştır.

- Kereviz sapının bir kısmını makasla ortadan ikiye ayırdım. Sapları ılık ve aydınlık bir yerde bulunan kaplara yerleştirdim.
- Kapları yarısına kadar suyla doldurdum ve birine kırmızı, diğerine de mavi gıda boyasından birkaç damla ekledim.
- Oluşan değişimleri aşağıdaki gibi gözlemladim.

Öğrenci bu etkinlikle, bitki gövdesinin görevlerinden hangisini kanıtlamış olur?

- A) Bitkinin dik durmasını sağlar.
- B) Çiçeği, meyveyi ve yaprağı taşır.
- C) Kök ile yapraklar arasında madde iletimini sağlar.
- D) Yapraklarda üretilen besinlerin köklere taşınmasını sağlar.

20. Efe ve Defne canlılarla ilgili bir kart oyunu oynuyorlar. Bu oyunda bir yüzünde canlıların özellikleri, bir yüzünde de o canlıların ait olduğu grubun yazılı olduğu kartlar bulunuyor. Oyuncular bir yüzündeki bilgileri okuyarak canlıların grubunu tahmin etmeye çalışıyorlar.

- Suda yaşarım.
- Omurgalıyım.
- Yavruyken sütle beslendim.

I. Kart

- Bitki değilim.
- Bazı türlerim besin olarak kullanılır.
- Bazı türlerim ekmek mayalar.

II. Kart

- Karada yaşarım.
- Sürünerek ilerlerim.
- Yumurtadan çıktım.

III. Kart

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde üç kart için de yaptıkları tahmin doğrudur?

I. Kart

- A) Balık
- B) Memeli
- C) Balık
- D) Memeli

II. Kart

- Mantar
- Mikroskopik canlı
- Maya mantarı
- Mantar

III. Kart

- Sürünge
- Kurbağa
- Omurgasız
- Sürünge

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.